

Бекітемін:
«№8 «Болашақ» бөбейжай-бақтаевы»
МКҚК менгерушісі:
Лерченко И.П.

Баяндама тақырыбы: «Кішкентай көмекшілер»

Тәрбиеші: Көбентаева Ұлжанат Әбдіғаниқызы

«Кішкентай көмекшілер» (ерте жастағы балалардың ұсақ моторикасын дамыту) Ұсақ моторика бұл қолдар мен саусақтардың көмегімен ұсақ заттармен әр түрлі әрекеттерді орындау үшін қажетті қозғалыстардың дәйектілігі. Ұсақ моториканы кішкентай кезінен бастап, олар ойыншық ұстауды енді ғана үйреніп жатқан кезден байқауға болады.

Алдымен қолдың дамуы, саусақтардың қозғалысы, содан кейін сөйлеу мәнері қалыптасады. Ұсақ моториканы дамыту арқылы сөйлеудің қалыптасуы жүйке ұпгтарының бір-біріне жақын орналасқан моторика мен сөйлеуге жауап беретін ми бөлімдеріне әсер етуі арқылы жүреді. Мектепке дейінгі жаста ұсақ қол моторикасын дамытуға көп көңіл бөлінуі керек. Алдымен саусақтардың нәзік қимылдары дамиды, содан кейін буындардың артикуляциясы пайда болады. Сөйлеудің дамуы мен жетілуі саусақтардың ұсақ қимылдарының қалыптасу дәрежесіне тікелей байланысты. Осылайша, жүргізілген тәжірибелер мен балалардың көп мөлшерін тексеру негізінде келесі заңдылық анықталды: егер саусақтардың қозғалысының дамуы жасқа сәйкес келсе, онда сөйлеу дамуы қалыпты шектерде болады. Егер саусақтардың қозғалысының дамуы артта қалса, сөйлеу дамуы да кешіктіріледі. Қолдың ұсақ моторикасын үйрету келесі дағдылар мен қасиеттердің дамуына ықпал етеді: қолды жазуға дайындау, қарапайым геометриялық формалармен танысу, кеңістік ойлауды дамыту, көркемдік қабылдау, коммуникативті дағдыларды үйрету және т.б. Кішкентай моториканы дамыту бойынша жұмысты ерте жастан бастау керек. Сәби кезінен бастап саусақ массажын жасауға болады, осылайша ми қыртысымен байланысты белсенді нүктелерге әсер етеді. Үш-төрт жасқа дейін поэтикалық мәтінмен сүйемелденетін қарапайым жаттығуларды орындау керек. Ең бастысы, тапсырмалардың қиындық деңгейі жасына сәйкес келуі керек. Ойындар мен жаттығуларды таңдағанда балалардың мүмкіндіктері мен қызығушылықтарын ескеру қажет. Тым қарапайым, тым қиын ойындар мен жаттығулар балалардың қызығушылығын тудырмайды. Бағдарламалық материалды игеру барысында ойынды оны жүзеге асыратын заттардың санын көбейту, қарқынын өзгерту, ойынның көрнекі материалын ауызша материалға ауыстыру арқылы қиындатуға болады. Егер бала сабаққа қызығушылық танытпаса, оны кейінге қалдырған немесе басқасымен ауыстырған дұрыс. Сабақтарды ұзақ уақытқа үзбеңіз. Баланы шамадан тыс жүктемеңіз, оған бәрін бірден беруге тырыспаңыз. Бірдеңе жұмыс істемесе де, нәтиже емес, қатысу және жинақталған тәжірибе (тіпті сәтсіздік тәжірибесі) маңызды.

Ұсақ моториканы дамыту бойынша тапсырмалар үй шаруасына қосылуы мүмкін: 1) жіптерді орау; 2) түйіндерді байлау және шешу; 3) гүлдерге күтім жасау; 4) су процедуралары, су құю; 5) қиылған суреттерді жинау және т.б. 1. Шарлармен жұмыс Құрал жабдық: әр түрлі өлшемдегі шарлар, қорап. Мазмұны: баланың алдына үстелге бірнеше шар қойылады. Олармен біршама қашықтықта қорап орналастырылған. Ересек адам допты қорапқа соғу үшін қалай айналдыру керектігін көрсетеді және түсіндіреді. Алдымен ересек адам балаға осы тапсырманы орындауға көмектеседі, содан кейін біртіндеп көмекті шектейді және баланың тапсырманы өз бетінше орындауына қол жеткізеді. 2. Қарындашпен жұмыс Мазмұны: 1) Қарындашты сол және оң қолдың бас бармағымен және сұқ саусағымен тегіс айналдырыңыз. 2) Қарындашты сол және оң қолдың барлық саусақтармен асырыңыз. 3) Қарындашты екі

қолдың алақанымен айналдыру. 4) Қарындашты екі қолдың екі саусағының арасына қысу. 3. Қағаз және кайшымен жұмыс. Қағаздан колөнер жасау, сонымен қатар, қолдың ұсақ бұлшықеттерін дамыту құралдарының бірі болып табылады. Бұл жұмыс мектеп жасына дейінгі балаларды қызықтырады, қиялдың, сындарлы ойлаудың дамуына ықпал етеді.

